

رێککەفتنا سترا تیژی دناقبەرا ئێراقی و ئەمریکا دا

پشتی داگیر کرنا ئەمریکا ناخا ئێراقی و ژناقبەرا رژێما دکتاتۆری ل ۹/ ۴/ ۲۰۰۳ ی هەمی دەزگەهێن لەشکەری و ئەمنی یێن بەرێ هاتنە هەلوه‌شاندن و سنوورێن ئێراقی مانە بەردان بۆ هزاران کەسایەتیێن گرێدای ب رێکخستنا (ئەلقاعیدە) فە و پشنتەفانی یا دەوله‌تێن دەوروپه‌رێن ئێراقی کو هەمی رهنگێن هاریکاری و ئاسانکرنی دانە شان تیرۆستانان کو بچنە دناف ناخا ئێراقی دا و بکەنە مەلبەندی مەملانی دگەل دوژمنی وان ئەمریکا. بێ گومانە بەرهنگاری یا ئێراقی بۆ فی پێلا تیرۆری یا لاواز بوو و هیشتا یا لاواز هەکەر هێزێن فرەه‌گەز نەبن ل ئێراقی.

تشتەک نااشکەرایە کو هێزێن فانا دەوله‌تان تاییە ئەمریکا هەتا هەتایی ل ئێراقی نامین و هەر بۆرەک دێ هەبیت بێنە فە کێشان، هەلبەت ئەف فە کێشانه دێ یا زەرەرمەند بیت بۆ ئێراقی ژ بەر کو هیزا لەشکەرێ ئێراقی یا لاوازە و دەمەک درێژ دقێت هەتا کو بێنە سەر خۆ و بکاریت ب تنی سینگێ تیرۆرا نیف دەوله‌تی ل ئێراقی بنبر بکەت. و خالا دی ئەف سیستەمی دیموکراسی ل ئێراقی هاتیە دانان بێ ل بن گەفین رژێمین دکتاتۆری ل دەفەرێ و دیسان دەست تێوه‌ردانا وەلاتێن دەوروپه‌رێن ئێراقی بۆ کاروبارێن نافخۆ یێن ئێراقی و تەماعیا وان بۆ زەنگینیا ناخا ئێراقی ناھێن ئێراق ل سەر پێن خۆ راوەستیت و ئارامبیت ب تاییەتی ئێران و تورکیا کو خۆ دبینن میراتگێن ئێراقی.

لەورا د فی رەوشیدا ئێراق پیدقی پاراستنی یە بۆ ماوہیەکی ژ لایێ هیزەکا مەزنا جیھانی کو یا ژ هەمیا فەرتر ئەمریکایە، لەوا بناغی دانانا رێککەفتنەکا سترا تیژی و ئەمنی کارەک پیدقی یە بۆ ئێراقی دا کو ب تنی نەمینیت ل بەر دەفی نەهنگین دەوروپەر.

ئەف رێککەفتنا هە ئەفە ماوہیەک درێژە دانوستان ژ لایێ شانیدی هەردوولا لەل سەر تینە کرن و گەلەک ئاستەنگ کوتینە د ریکا واندا کو ل

دەستپێکی ئەمریکا دفییا ئەو رێککەفتنا پتر د بەرژوہندا واندا بیت مۆر بکەت ل بۆچوون و راوەستیانین لایێ ئێراقی ژ ل بەر چاڤ هاتنە وەرگرتن.

هەر چاوابیت ئەف رێککەفتنە چاکیی بۆ هەردوو لا ب خۆفە دگرت ل پتر چاک یۆ ئێراقی ب هەمی پیکھاتفە، ئەفی رێککەفتنی گەلەک مەرج تیدا هەنە یا گرنگتر ژ هەمیا چاوابیتا مانا لەشکەرێ ئەمریکا دێ ریک نێخیت کو ئەفەژی زامەکی ئەمانەتی و ئارامیی یە بۆ ئێراقی ب گشتی و هەریما کوردستانی ژ کو پارچەک ژ ئێراقی دێ هیتە پارلستن ژ هەر دەست تێوه‌ردانەکی یان گەفەکا هەریما یەتی.

هەر وەسا دێ ئێراق بەهەرەکی باش ژ شۆرەشا تەکنۆلۆژی زانستی ویا پشیکەفتی ل ئەمریکا وەرگرت و دیسان دێ بەهەرێ ژ ئابوری ئەمریکای ژ وەرگرت کو ب هیزترین ئابوورە ل جیھانی بۆ ئاڤەدانکرن و گەشەکرنا ئێراقی ژ هەمی لایەکیفە.

بێگومانە ئەف رێککەفتنە نە ب دلێ وەلاتێن هەریمی یە وەک ئێران و سووریا و رەنگە تورکیای ژ بەر کو دێ هەفکویفەک دی بۆ چیدییت بۆ تورکیا باش نینە نکارن مایتیکرنی د هەریما کوردستانییدا بکەن، هەروەسا هەندەک هیزین سیاسیین نافخۆیی بیت ئێراقی ژ ئەوین گریدای وەلاتی دکتاتۆری یان بەرمایکین حزبا بەعس و لایەنگرێ ئەلقاعیدە دژی فی رێککەفتنێنە.

ل چ پیدقییە د نافەرۆکا فی رێککەفتنیدا بێتە بەرچاڤکرن؟ بێگومان ئێراق خودان سەرورەییە و پیدقییە ئەف سەرورەییە بێتە پاراستن و ئەف رێککەفتنە د ناقبەرا دووہ وەلاتاندا بێتە ئیمزاکرن، هەردوو خودان سەرورەییە و نە ل سەر حیسابا لایەکی بیت و بەرژوہندا هەردوو لا بەرچاڤ بێتە وەرگرتن و رێککەفتنەک نەبیت دناقبەرا وەلاتەک زەبەلاح و وەلاتەک بچووک و بێ هیز.

نافەرۆکا فی رێککەفتنی پیدقییە وەسا بێتە دارشتن نەچ برگە و بەندین

وی ببنە جھێ ترسی ل سەر وەلاتین دەوروپه‌رین ئێراقی و بکەفنه بن گەفین ئەمریکا یان ئێراق بێتە بنگەهەک ئەمریکی بۆ دەست تێوه‌ردانا وەلاتین دەفەرێ و ژێدەرێ گەفلێکرنی و د هیزا مندا حکومەتا فیدرالییا ئێراقی ژ دێ شان هیزا کەت، دیسان نابیت ئێراق ئمتیازاتین وەسا بدەتە ئەمریکا کو سوپاهی ل سەر ناخ و ئاڤ و ئەسمانی ئێراقی ب کەیفە خۆین، ئۆپەراسیۆنان بکەت و خەلکی ئێراقی بگرت و دەستەسەر بکەت ب پرسیارا حکومەتا ئێراقی بکەن. یان سەربازین وان ژ لایێ قانونا قەزایا ئێراقی فە پاراستین کو ژ قانونا ئێراقی حەسانە هەبیت، هەر چەندە سەربازین ئەمریکا ئەف حەسانە ل وەلاتین دی وەک کۆریا باشۆر هەیە ل چەند تاوان و گونەهباری ب دەستی وان سەربازان ل وی وەلاتی چیبوونە و نەشیاینە بەرەفانیی ژخۆ بکەن.

هەروەسا پیدقییە ئەف رێککەفتننامە یا ئالیسەنگ نەبیت بۆ چ لایەکی و هەر لایەکی ماف هەبیت چاڤخشاندن و پیدچاڤوونی د فی رێککەفتننامی دا بۆ ماوہیەکی دیارکری بکەت، کن ئایا بێتە نوێکرن یان ب نوماھیک بیتیان هەندەک بەند و برگە بێنە گوھۆرین و کینم و ژێدەکرن ل کور گوھۆرینا قوناغان بێتە کرن.

بێگومانە ئەم وەک کورد ل هەریما کوردستانی ب هەر رێککەفتنەکی د ناقبەرا ئێراقی و ئەمریکادا کو زەرەرا کێشا مەیا نەتەوی تیدا نەبیت خۆشحالین، هەر رێککەفتنەک بێتە مۆرکرن بۆ دا بینکرن ئارامی و تەناھیی ل ئێراقی دێ هەریما کوردستانی ژ ب خۆفە گرتیت، لەوا ئەز دبینم کو گەلی مە پیدقییە بۆ پش نێخست و ئیمزاکرن شان رەنگە رێککەفتنا پشنتەفان بیت، ل ب مەرجهکی کو حوکمەتا فیدرال رەنیا گەلین ئێراقی و هەریما کوردستانی ژ وەرگرتیت، ژ بەر کو ئەف رەنگە رێککەفتننامە بۆ هەمی خەلکی ئێراقی یە نە تنی بۆ چ پارتین سیاسی یە، یان بۆ گرۆپین سیاسیین ئێراقی یە.